

правової роботи; 3) вдосконалення та розвиток медичної служби.

Отже, результатом управління за центрами відповідальності повинно бути підвищення ефективності управління підприємства на основі узагальнення даних про витрати і результати діяльності підприємства кожного центру

відповідальності для того, щоб певні відхилення, які виникають можна було віднести на конкретного керівника.

На перспективу слід продовжити дане дослідження у напрямі вивчення та вдосконалення законодавчої бази стосовно фінансової організації підприємств санаторно-курортного комплексу.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Голов С.Ф. Управлінський облік. Підручник. – К.:Лібра, 2003. – 704 с.
2. Гридчина М.В., Калитюк В.А. Новые методы управления санаторно-курортным предприятием :организация системы управленческого учета: - К.: Общество “Знание” Украины, 1996. – 18 с.
3. Костромина Д.В. Управление затратами и прибылью предприятия на основе организации центров финансовой ответственности // Финансовый менеджмент. – 2004. – № 4 . – ст. 26-36
4. Нападowska Л.В. Управлінський облік: Підручник. – К.: Книга, 2004. – 544 с.
5. Матеріали по Представництву ЗАТ “Укрпрофоздоровниця” в Закарпатській області
6. Хенсен Дон Р., Моувен Меріен М., Еліас Небіл С., Сєнков Девід У. Управлінський облік: Підручник для студ. вузів. – К.: Міленіум, 2002. – 974 с.

УДК 336.717:336.77:553.041

КРЕДИТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ БАНКУ ТА ЙОГО ЗНАЧЕННЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РОЗШИРЕННЯ КРЕДИТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Гладинець Н.Ю.

Однією з необхідних умов здійснення банківської діяльності є наявність достатньої кількості грошових коштів. Мета комерційних банків у сучасних умовах господарювання полягає у залученні ресурсів з одного боку та вкладанні їх задля отримання прибутку. У цьому аспекті важливим є з'ясування сутності потенціалу банківської установи щодо залучення коштів і формуванні з них портфеля кредитних ресурсів. У статті розкривається значення кредитного потенціалу банківської установи та можливості залучення ресурсів для фінансування кредитних операцій комерційними банками, досліджуються особливості формування кредитного потенціалу комерційних банків у ринкових умовах господарювання.

Кількість бібліографічних посилань – 22; мова – українська.

Ключові слова: кредитний потенціал, кредитна діяльність комерційних банків, ресурси комерційного банку, кредитні ресурси, кредитні операції.

ВСТУП

Розвиток економічних відносин в Україні передбачає безпосередню участь комерційних банків у створенні сприятливих умов для розвитку виробництва у всіх секторах економіки країни. За допомогою банківської системи забезпечується ефективне функціонування механізму перерозподілу грошових ресурсів між різними учасниками ринку, що в кінцевому підсумку

впливає не лише на результати діяльності окремих господарюючих суб'єктів, але й на стан економіки в цілому.

Одним із питань, що заслуговують на особливу увагу, є оцінка можливих шляхів та способів формування кредитного потенціалу комерційного банку. Оскільки основним об'єктом банківської діяльності є саме грошові кошти, то з'ясування можливостей банківської установи щодо поповнення ресурсної бази за рахунок

формування, залучення, акумуляції та подальшого перерозподілу кредитних ресурсів у цьому аспекті є надзвичайно актуальним і виступає предметом нашого розгляду.

Вивченням діяльності комерційних банків у сфері залучення та розміщення фінансових ресурсів займається велике коло науковців, зокрема, дослідженню окремих питань формування банківських ресурсів та управління ними, присвячені праці О.В.Дзюблюка, О.Д.Заруби, О.А.Дмитрієвої та ін. [1, 2, 3]. Вони розглядають коло проблем, які виникають у процесі мобілізації ресурсів комерційного банку, рекомендують свої шляхи подолання зазначених труднощів. Проте більшість як вітчизняних, так і зарубіжних науковців досліджують, в основному, формування ресурсної бази комерційного банку, зазначаючи при цьому, що акумульовані ресурси спрямовуються на здійснення кредитних та інших активних операцій [4, 5].

Так, Алексеєнко М.Д. у монографії «Капітал банку: питання теорії і практики» звертає увагу на механізм формування капіталу банківської установи і зазначає, що банківський капітал є частиною банківських ресурсів, які залучені в оборот і використовуються банком для здійснення операцій із розміщення коштів з метою отримання прибутку [6].

Матвієнко П.В. зазначає, що надмірне адміністративне втручання та слабка ринкова структурованість грошового обороту суттєво ускладнюють спрямування потоків грошових коштів, які мобілізовані банківським сектором, на розвиток реального сектору економіки. У зв'язку із цим пропонує включити до переліку нормативів, які регламентують банківську діяльність показник ефективності грошових потоків, що проходять через окремі банки, який буде характеризувати ступінь використання банком своїх додаткових ресурсів для кредитування економіки [7, с.70].

Незважаючи на те, що банк, по суті, є специфічним підприємством-посередником у переміщенні грошових коштів, у літературі мало уваги приділяється дослідженню такої категорії, як кредитний потенціал. Більшість вчених-економістів розглядають і досліджують кредитний потенціал комерційного банку через вивчення сутності банківських ресурсів, які розмежовують на власні, залучені та запозичені.

Проте, на нашу думку, для кожного комерційного банку важливим є не лише визначити обсяг, структуру та динаміку акумульованих банківською установою фінансових ресурсів, але і оцінити потенціал банківських коштів з точки зору їх спрямування у високодохідні активи. Саме тому на сучасному етапі у теорії банківського менеджменту найбільшого розповсюдження отримав метод збалансованого управління активами і пасивами банківської установи [8, 9].

Метою даної статті є визначення сутності кредитного потенціалу комерційних банків, дослідження механізму формування кредитного потенціалу комерційних банків у сучасних умовах господарювання та його значення у забезпеченні розширення кредитної діяльності.

Завдання, які ставилися у ході написання даної роботи, - розкрити зміст існуючих підходів до визначення таких категорій, як «банківські ресурси», «кредитні ресурси» та «кредитний потенціал», з'ясувати суть і дати характеристику кредитного потенціалу комерційних банків, дослідити політику банків щодо формування та мобілізації кредитного потенціалу, проаналізувати існуючі методики формування кредитного потенціалу.

Теоретичною та методологічною основою дослідження є праці вітчизняних та зарубіжних науковців, законодавчі акти України.

Стаття складається із вступу, двох розділів, висновків та переліку використаних джерел.

1 ПОНЯТТЯ КРЕДИТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ І КРЕДИТНИХ РЕСУРСІВ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ: СПІЛЬНІ ТА ВІДМІННІ РИСИ

Кожен комерційний банк має у своєму розпорядженні певну кількість грошових коштів, які у процесі діяльності трансформуються у позичковий капітал і на основі платності, строковості, забезпеченості, поверненості та цільового характеру використання спрямовуються у грошовий оборот.

Для забезпечення проведення кредитної діяльності кожен комерційний банк повинен мати відповідну ресурсну базу, у зв'язку з чим формування кредитного потенціалу можна вважати суттєвою складовою кредитної політики комерційного банку. Між кредитними ресурсами та кредитними вкладеннями існує прямо пропорційна залежність – і це є чи не найголовнішим правилом у роботі кожного комерційного банку.

Величина ресурсів комерційних банків є визначальною при проведенні більшості банківських операцій, впливає на їхню структуру, обсяги, величину відсоткових ставок як за кредитами, так і за депозитами.

Не можна не погодитися з думкою науковців [10] стосовно того, що в умовах стабілізації вітчизняного грошово-кредитного ринку особливо актуальним є питання мобілізації ресурсного потенціалу для регіональних комерційних банків, оскільки економічні можливості регіонів часто-густо залежать від ряду об'єктивних чинників. Це в кінцевому підсумку і буде вирішальним при виборі стратегії і тактики депозитно-кредитної діяльності і дозволить визначити не тільки кредитний потенціал кожного

комерційного банку або філії у регіоні, але і сукупні грошові ресурси регіону.

Можливості банківської установи при наданні кредитів напряму залежать від її кредитного потенціалу. Враховуючи важливість ресурсної бази у кредитній діяльності комерційного банку, слід з'ясувати сутність кредитного потенціалу та його співвідношення із поняттями «банківські ресурси» і «кредитні ресурси».

В опрацьованій нами літературі, що стосується теми дослідження, всі кошти комерційного банку, залучені та мобілізовані для подальшого перерозподілу з метою отримання прибутку в основному розглядаються як «ресурси комерційного банку», і у зв'язку з цим наводиться їх узагальнений поділ на власні, залучені та позичені.

Така категорія, як банківські ресурси, у економічній літературі трактується по-різному. Деякі економісти та вчені розглядають ресурси комерційного банку як власний капітал і пасиви, до яких власне входять залучені та запозичені кошти. Так, Ю.М. Коробов розрізняє операції з формування банківського капіталу і пасивів. При цьому як пасиви розглянуто кошти вкладників [11].

У зарубіжній практиці переважає бухгалтерський підхід до визначення поняття банківських ресурсів. Зокрема, Д. Полфреман та Ф. Форд всі грошові кошти, акумульовані банківською установою, розглядають з точки зору статей балансу у двох аспектах – як джерела коштів власників (акціонерів) та вкладників [12]. Дж. Ф. Сінкі відокремлює від поняття пасивів капітал банку і при дослідженні моделі фінансового управління комерційним банком протиставляє рівність банківських активів сумі банківських пасивів і капіталу [13]. Зарубіжні економісти Е. Рід, Р. Коттер, Е. Гілл і Р.Сміт розглядають статті балансу, які згруповані певним чином з точки зору залучення коштів [14].

Отже, можна констатувати, що західні автори досліджують ресурсний портфель комерційного банку з позиції формування статей балансу залежно від джерел залучення коштів і мають в основному практичне спрямування. Вони розглядають формування банківських ресурсів залежно від їх структури, обсягу, витратності, пов'язаних з управлінням банківським портфелем чи балансом, і взаємозалежності цих величин та виключають із пасивних операцій ті операції, які пов'язані з формуванням власного капіталу.

Доволі поширеним є таке визначення: «Ресурси комерційного банку – це сукупність грошових коштів, що перебувають у його розпорядженні і використовуються для виконання активних операцій» [4, с.30].

Банківська енциклопедія за редакцією А.М.Мороза [15, с.25] і О.Кириченко, І.Гіленко,

А.Ятченко [16, с.549] дають таке тлумачення банківських ресурсів: це «... кошти, що є в розпорядженні банків і використовуються ними для кредитних, інвестиційних та інших активних операцій». Тут же обумовлено, що ресурси поділяються на власні та залучені. Проте це визначення не вказує, за рахунок яких суб'єктів грошового ринку можуть формуватися дані кошти. Не вказано також на можливості запозичення коштів від інших кредитно-фінансових інститутів та НБУ. Водночас зазначено, що одним із напрямків розміщення коштів є їх спрямування у кредитну діяльність. У зв'язку із цим, виникає потреба виділити таку категорію як кредитні ресурси.

Під кредитними та іншими вкладеннями ресурсів комерційних банків розуміють напрями розміщення мобілізованих ресурсів із метою ефективного їх використання та забезпечення потреб клієнтів банків у додаткових ресурсах [17].

У нашому розумінні кредитні ресурси – це сукупність тих коштів, які спрямовуються виключно на позичкові операції і забезпечують найвищу дохідність банківській установі. Суттєва різниця між банківськими ресурсами і кредитними ресурсами полягає у тому, що банківські ресурси є ширшим поняттям, ніж кредитні ресурси. Тут простежується наступна закономірність: обсяг банківських ресурсів є більшим, ніж обсяг кредитних ресурсів (або дорівнює йому, якщо мобілізовані кошти спрямовані виключно у кредитну діяльність).

Органічно взаємопов'язаний із поняттям кредитних ресурсів термін «кредитний потенціал банку».

Під ресурсами розуміють кошти, запаси, можливості, джерела чого-небудь [5, с.445].

Потенціал (від лат. potential – сила) – засоби, запаси та джерела, що є у наявності та можуть бути використані для досягнення певної мети, вирішення деякого завдання, а також можливості окремої особи, суспільства та держави в певній галузі [18, с.423].

Кредитний потенціал банківської установи – це сума, на яку конкретний комерційний банк може збільшити (без ризику для себе) видачу нових кредитів юридичним і фізичним особам чи придбати у них цінні папери [10].

Кредитний потенціал банківської системи – це відповідно сума, на яку система комерційних банків може збільшити (без ризику для себе) видачу нових кредитів юридичним і фізичним особам чи придбати у них цінні папери [10].

На нашу думку, термін «кредитний потенціал» відображає стратегічні засади формування кредитних ресурсів комерційного банку з метою їх спрямування у високодохідні кредитні операції, у той час як термін «кредитні ресурси» відображає кошти, що фактично перебувають у розпорядженні банківської

установи. Поняття «кредитний потенціал» характеризує можливість залучення на грошовому ринку коштів, які певним чином уже використовуються або ще невикористані у банківському обороті і створюють передумови для розширення кредитної діяльності. Кредитний потенціал залежить, з одного боку, від масштабів грошово-кредитного ринку, зокрема, пропозиції ресурсів, а з іншого – від потреби у позичковому капіталі. Взаємозв'язок понять «банківські ресурси», «кредитні ресурси» і «кредитний потенціал» наведено на рис.1.

Проте, при розгляді поняття «кредитний потенціал», на нашу думку, із всієї сукупності банківських ресурсів потрібно виокремлювати кошти, які не можна використати в якості кредитних ресурсів. Зокрема, певна частина власних коштів (наприклад, страховий фонд та

деякі інші фонди, що створюються комерційними банками) не використовуються в якості повноцінних ресурсів для подальшої трансформації, а є лише гарантом стабільності банку і своєрідним буфером для захисту банку від зовнішніх та внутрішніх ризиків. При здійсненні банківської діяльності потрібно враховувати те, що власний капітал виконує ряд функцій, які і характеризують його основне призначення:

- захист інтересів вкладників і зменшення потенційних ризиків, притаманних банківській діяльності;
- вкладення банківського капіталу у придбання основних засобів та створення резервів на випадок несподіваних збитків;
- забезпечення дотримання нормативів, що регламентують проведення банківських операцій.

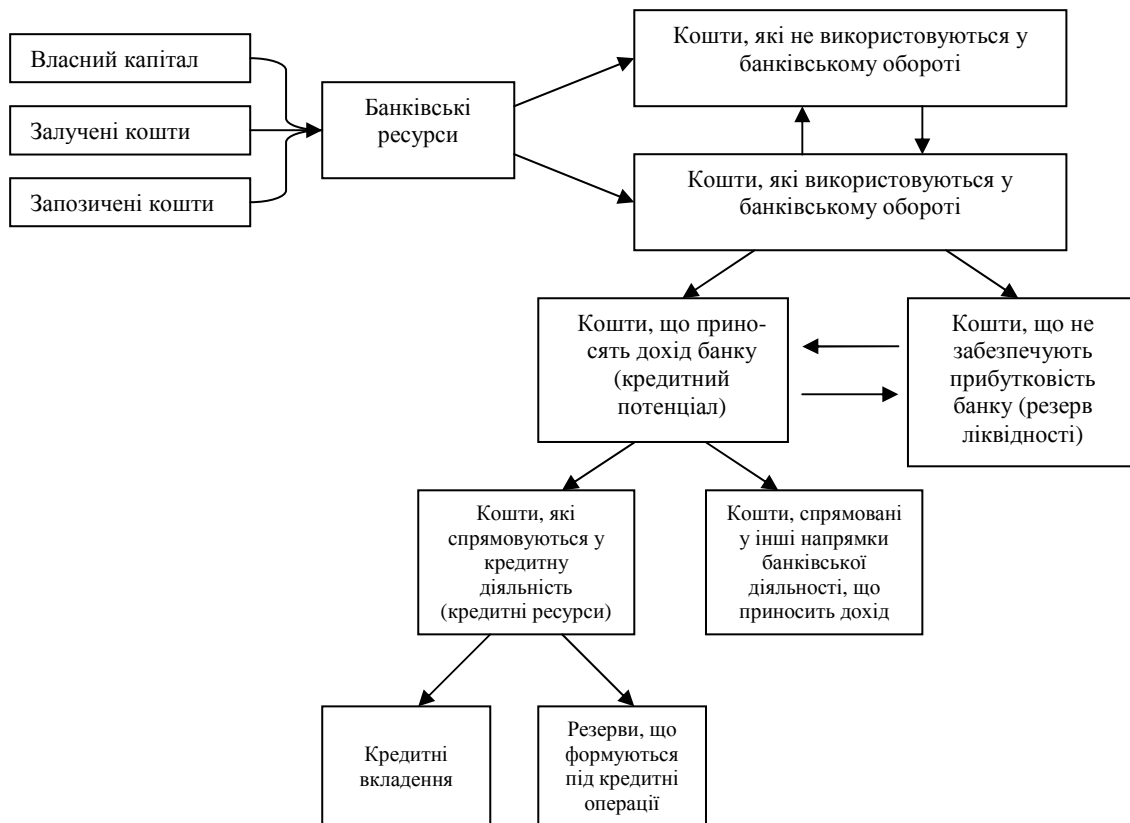


Рис. 1. Взаємозв'язок понять «банківські ресурси», «кредитні ресурси» та «кредитний потенціал»

специфіка діяльності банківських установ полягає в тому, що вони «працюють» переважно з «чужими» грошима, тому найбільш значущим і важливим джерелом формування кредитного потенціалу комерційних банків є залучені від юридичних та фізичних осіб кошти.

Можливості банківської установи при залученні ресурсів є певною мірою обмежені (наприклад, через територіальний фактор). Тому перед комерційним банком стоїть завдання

оперативного пошуку додаткових джерел залучення коштів. Комерційний банк може запозичити ресурси в інших банках, у тому числі і в НБУ, та продаючи власні боргові зобов'язання на грошовому ринку. У даному випадку банк має переваги, оскільки самостійно визначає джерела залучення та обсяги коштів, які потрібні йому в даний момент.

Таким чином, кредитний потенціал можна визначити як сукупність грошових засобів, запасів

і джерел формування коштів, що є у наявності комерційного банку (чи можуть бути мобілізовані) з метою використання для забезпечення кредитної діяльності.

2 МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ КРЕДИТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

Кредитний потенціал є основою фінансування кредитних операцій банків. У даному аспекті важливо з'ясувати, за рахунок яких джерел може формуватися кредитний потенціал банківської установи.

Кредитна діяльність комерційного банку, як було зазначено, базується на реальній сумі тих ресурсів, що були мобілізовані банківською установою. Від величини акумульованих банком засобів залежить, яка кількість коштів завдяки наданим кредитам буде спрямована у економіку.

Для надання кредитів, як було з'ясовано, комерційні банки можуть використовувати власний капітал, залучені та запозичені кошти. Проте тут є певна проблема, оскільки не вся сукупність мобілізованих ресурсів може бути використана для проведення активних операцій, зокрема кредитування.

Вказані обмеження призводять до необхідності визначення економічно обґрунтованих меж використання джерел коштів, що формують кредитний потенціал.

Кисельов В.В. при визначенні величини кредитного потенціалу пропонує враховувати принцип ліквідності, у зв'язку із чим він розглядає короткостроковий і довгостроковий кредитний потенціал [19]. В якості джерел кредитного потенціалу розглядає виключно залучені та позичені кошти.

Сусіденко В.Т. зазначає, що під кредитним потенціалом розуміють розмір мобілізованих банком коштів за мінусом резерву ліквідності, який, в свою чергу, залежить від норми обов'язкового резерву, встановленого НБУ, і рівня резерву ліквідності, визначеного банком для себе [20, с.81-82]. Він же пропонує наступну методику розрахунку обсягу ресурсів, які можуть бути спрямовані на кредитування:

$$КР = СФ + ЗВК + Д + ЗР + ІЗК + ОЗ + РФ + ЛА \quad (1)$$

де КР – граничний обсяг ресурсів, які можуть бути використані з метою здійснення кредитних вкладень;

СФ – статутний фонд банку;

ЗВК – залишки власних коштів банку;

Д – депозити;

ЗР – залишки коштів на розрахункових та інших рахунках клієнтів у банку;

ІЗК – інші запозичені кошти;

ОЗ – ресурси вкладів у майно та інші низьколіквідні активи;

РФ – резервний фонд кредитних ресурсів;

ЛА – ліквідні активи.

Проте дана методика має ряд недоліків. По-перше, не враховано обсяг засобів, що зберігаються у вигляді резерву ліквідності та обов'язкового резерву і не можуть використовуватися в якості кредитного потенціалу. Формування комерційними банками резервів хоч і є певним гарантом збереження залучених коштів, проте для банку наявність резервів зменшує кредитний потенціал, а отже, і прибутковість від кредитних вкладень. Зарезервовані засоби фактично вилучаються із банківського обороту і осідають на рахунках у центральному банку, не приносячи доходу.

По-друге, вкладення ресурсів у низьколіквідні активи та вклади у майно унеможливує їх використання, оскільки уповільнює кредитну діяльність банків (клієнти бажають оперативного вирішення і задоволення кредитних заявок).

Колектив авторів за редакцією В.В.Вітлінського для обсягу ефективних кредитних ресурсів, які доцільно спрямувати на здійснення кредитних вкладень, пропонують скористатися наступною моделлю:

$$КР_e = С_ф + З_{вк} + (1 - K_p)(Д + З_p + З_{ин}) - ЛА - K_3 Z_ф, \quad (2)$$

де $КР_e$ – ефективні кредитні ресурси;

$С_ф$ – статутний фонд;

$З_{вк}$ – інші власні кошти банку, що мають грошову форму;

K_p – встановлений норматив резервування коштів на коррахунку комерційного банку;

Д – депозити;

$З_p$ – залишки на розрахункових та інших рахунках клієнтів банку;

$З_{ин}$ – інші залучені кошти;

ЛА – ліквідні активи;

K_3 – норматив резервування коштів на коррахунку комерційного банку;

$Z_ф$ – фактично сформований страховий фонд на покриття можливих збитків за кредитними угодами [21, с.54-55].

Заруба О.Д. обсяг вільних ресурсів, які можуть бути спрямовані в оборот, визначає як різницю між ефективними кредитними ресурсами та фактичними кредитними вкладеннями [2].

Кожна сума мобілізованого банком ресурсу є потенційним джерелом кредитних вкладень. Як було з'ясовано, більшість економістів до складу кредитних ресурсів включають власний капітал і залучені кошти. Проте при розрахунку величини кредитного потенціалу, на нашу думку, включення власного капіталу до потенційного джерела

позичок можливе лише частково. Обсяг власного капіталу значною мірою впливає на величину кредитного потенціалу, він є визначальним при проведенні активних операцій, формуванні депозитної бази. Зокрема, розмір капіталу використовується при визначенні максимального розміру окремої позики, встановленні лімітів і обмежень, що регламентують кредитну діяльність.

НБУ встановив ряд нормативів, пов'язаних із кредитуванням, які розраховуються по відношенню до власного капіталу. Таким чином, величина власних коштів опосередковано впливає на обсяг і структуру кредитного портфеля. Але якщо йдеться про їх використання в якості кредитного потенціалу, то слід відмітити, що не вся величина власних коштів може бути джерелом кредитної діяльності. Згідно з діючим законодавством, комерційні банки можуть вільно використовувати прибуток, що залишився після оподаткування та ті фонди, які банк може створювати та розпоряджатися ними на свій розсуд, зокрема, резервний фонд, фонд матеріального заохочення працівників, амортизаційний фонд тощо. Отже, їх можна вважати потенційними джерелами кредитних вкладень.

Резервний фонд та інші фонди банку, як правило, зберігаються у вигляді високоліквідних активів, проте дуже часто їх використовують для здійснення кредитних та інших активних операцій, що приносять дохід. У даному випадку йдеться про використання їх як частини авансованого оборотного капіталу.

Прибуток, що залишився у розпорядженні банку після сплати податків, може бути використаний або на виплату дивідендів акціонерам, або на фінансування діяльності банківської установи.

Враховуючи викладене, пропонуємо скористатися наступною моделлю розрахунку величини кредитного потенціалу банку:

$KП=$

$$= CФ+П+Ф+ІВК+\sum_{i=1}^n (ЗК_i-OP_i)+\sum_{i=1}^n (ПК_i-OP_i)-PЛ-BBA \quad (3)$$

де КП – кредитний потенціал;

СФ – статутний фонд;

П – прибуток;

Ф – фонди банку (резервний фонд, фонди спеціального призначення, фонди накопичення тощо);

ІВК – інші власні кошти банку у грошовому вигляді;

ЗК_i – кошти, залучені комерційним банком на депозити і вклади;

OP_i – обов'язкові резерви, що формуються залежно від виду депозиту і зберігаються на коррахунку у НБУ;

ПК_i – позичені кошти (від інших банків, у тому числі від НБУ);

РЛ – резерв ліквідності (ліквідні активи);

ВВА – вкладення у важколіквідні активи.

У розгорнутому вигляді та із врахуванням норм обов'язкових резервів, встановлених НБУ з 01.03.2002 р. [22, с.126], дану модель можна представити наступним чином:

$$KП=CФ+П+Ф+ІВК+0,88КД_{ЮО}+0,94КД_{ФО}+0,88КД_{ФОІВ}+0,96ДД_{ЮО}+0,9ДД_{ЮОІВ}+0,98ДД_{ФО}+0,9ДД_{ФОІВ}+0,86МБК-PЛ-BBA \quad (4)$$

де КД_{ЮО} – короткострокові депозити юридичних осіб незалежно від валюти;

КД_{ФО} – короткострокові депозити фізичних осіб у національній валюті;

КД_{ФОІВ} – короткострокові депозити фізичних осіб у іноземній валюті;

ДД_{ЮО} – довгострокові кошти і депозити юридичних осіб у національній валюті;

ДД_{ЮОІВ} – довгострокові кошти і депозити юридичних осіб у іноземній валюті;

ДД_{ФО} – довгострокові кошти і депозити фізичних осіб у національній валюті;

ДД_{ФОІВ} – довгострокові кошти і депозити фізичних осіб у іноземній валюті;

МБК – міжбанківські кредити та інші залучені кошти.

ВИСНОВКИ

Отже, шляхом аналізу структури елементів кредитного потенціалу можна з'ясувати величину тих ресурсів, які можуть бути використані для кредитної діяльності банку.

Окрім обсягу мобілізованих банківською установою ресурсів, на величину кредитного потенціалу суттєвий вплив можуть справляти такі фактори, як структура і стабільність джерел кредитного потенціалу, рівень обов'язкового резервування коштів, встановлений Національним банком України, порядок користування обов'язковими резервами, загальний обсяг і структура зобов'язань комерційного банку тощо.

Ефективність використання коштів, що формують кредитний потенціал, буде досягатися у тому випадку, якщо комерційний банк буде прагнути до одночасного забезпечення і підтримання мінімального рівня ліквідності, максимального використання всіх мобілізованих ресурсів і їх прибуткового вкладення.

Звичайно, кожен банк у своїй діяльності повинен прагнути і до розширення джерел кредитного потенціалу. Для цього комерційні банки повинні використовувати різноманітні способи залучення ресурсів, проводячи при цьому всебічний порівняльний аналіз кожного способу, здійснюючи оцінку його переваг і недоліків.

Доречним при цьому буде використання комбінацій різних способів залучення кредитних ресурсів з метою мінімізації витрат.

Розширення кредитної діяльності можна досягти за рахунок поповнення клієнтської бази, збільшення кількості і розміру депозитів, залишків на поточних рахунках, використання нових механізмів залучення ресурсів. У боротьбі за клієнтів важливим стимулом для останніх буде підвищення якості послуг, заохочення клієнтів шляхом проведення різноманітних акцій, подарунків, надання додаткових або супутніх послуг. Цьому сприятиме чітко продумана і розроблена стратегія і тактика кредитно-депозитної діяльності, розробка якої вважається необхідною і перспективною для ефективної діяльності кожного комерційного банку.

Кредитний потенціал є важливим складовим елементом управління банківською діяльністю, оскільки, без якісно сформованої ресурсної бази неможливо забезпечити належну ефективність кредитної діяльності банку. Потрібно також зазначити, що формування кредитного потенціалу, поряд із здійсненням кредитної діяльності, безпосередньо впливає на рівень прибутковості банківської установи.

У даному аспекті залучення і розміщення ресурсів повинно розглядатися у нерозривній єдності і визначатися наступним правилом: «ресурси у конкретний момент часу мають бути не лише у достатній кількості, а саме в таких розмірах, які потрібні для фінансування активних, зокрема, кредитних операцій».

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дзюблук О.В. Організація грошово-кредитних відносин суспільства в умовах ринкового реформування економіки. – К.: Поліграф-книга, 2000. – 512 с.
2. Заруба О.Д. Фінансовий менеджмент у банках: Навч. посібник. – К.: Товариство «Знання», КОО, 1997. – 172 с.
3. Дмитрієва О.А. Оптимізація депозитної діяльності комерційного банку // Фінанси України. – 2004. - №5. – с.138-144.
4. Банківські операції: Підручник / А.М.Мороз, М.І. Савлук, М.Ф. Пуховкіна та ін.; За ред. д-ра екон. наук, проф. А.М. Мороза. – К.: КНЕУ, 2000. – 384 с.
5. Загородній А., Сліпушко О., Вознюк Г., Смовженко Т. Словник банківських термінів. Банківська справа: термінологічний словник. – К.: «Аконіт», 2000. – 608 с.
6. Алексеєнко М.Д. Капітал банку: питання теорії і практики: Монографія. – К.: КНЕУ, 2002. – 276 с.
7. Матвієнко П.В. Розвиток грошово-кредитних відносин у трансформаційній економіці України. – К.: Наук. думка, 2004. – 256 с.
8. Васюренко О.В. Банківський менеджмент: Посібник. – К.: Видавничий центр «Академія», 2001. – с.113.
9. Примостка Л.О. Фінансовий менеджмент банку: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 1999. – с.162.
10. Васюренко О., Федосік І. Ресурсний потенціал комерційного банку // Банківська справа. – 2002. - №1. – с.58-64.
11. Банковский портфель – 2 / Под ред. Коробова Ю.М. и др. – М.: СОМИТЭК. – 1994.
12. Полфреман Д., Форд Ф. Основы банковского дела / Пер. с англ. – М.: ИНФРА – М. – 1996. – с.102.
13. Синки Дж. Управление финансами в коммерческом банке / Пер. с англ. – М.: Catallaxy. – 1994. – с.40.
14. Рид Э., Коттер Р., Гилл Э., Смит Р. Коммерческие банки / Пер. с англ. М.: Космополис. – 1991. – с.16.
15. Банківська енциклопедія / Під ред. д. ек. н. проф. Мороза А.М. – К.: «Ельтон», 1993. – 336 с.
16. Банківський менеджмент: Навч. посіб. для вищ. навч. закл./ О.Кириченко, І.Гіленко, А.Ятченко. – К.: Основи, 1999. – 671 с.
17. Банківська справа: Навчальний посібник / За ред. проф. Р.І.Тиркала. – Тернопіль: Карт-бланш, 2001. – 314 с.
18. Генеза ринкової економіки (політекономія, мікроекономіка, макроекономіка, економічний аналіз, економіка підприємства, менеджмент, маркетинг, фінанси, банки, інвестиції, біржова діяльність): терміни, поняття персоналії. Укладачі: В.С. Іфтемичук, В.А. Григорьев, М.І. Маниліч, Г.Д. Шутак. За наук. ред. Г.І. Башнянина і В.С. Іфтемичука. – К.: «Магнолія плюс», 2004. – 688 с.
19. Киселёв В.В. Управление банковским капиталом (теория и практика). – М.: Экономика, 1997. – 256 с.
20. Сусіденко В.Т. Організація і методи управління кредитною діяльністю комерційного банку. – Вінниця: Логос, 1997. – 345 с.
21. Кредитний ризик комерційного банку: Навч. посіб. / В.В. Вітлінський, О.В. Пернарівський, Я.С.Наконечний, Г.І. Великоіваненко; За ред. В.В. Вітлінського. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2000. – 251 с.
22. Адамик Б.П. Національний банк і грошово-кредитна політика: Навчальний посібник. – Тернопіль: Карт-бланш, 2002. – 278 с.